

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 100 lir (za inozemstvo 110 lir), za 1/2 leta 50 lir za 1/4 leta 25 lir, mesečno 9 lir. Tedenska izdaja letno 50 lir. Plača in tozi se v Ljubljani

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaja vsak torek in petek

Liubliana, torek 23. novembra 1943

Preis - cena L 0'80

Priznanje trgovcem

V članku »Trgovina in vojna« je izrazil »Slovenski narod« zaslužno priznanje trgovcem in trgovskemu stanu ter povedal tudi marsikatero pikro onim ljudem, ki trgovca površno in krivico ocenjujejo. Članek ugotavlja, da je trgovski stan v splošnem pri našem ljudstvu v čisti, kar pa trgovca ne varuje pred krivicami, ki jih povzročajo površnost, neobjektivnost in seveda tudi zlobnost. Odkrito in pošteno je povedano, da so imeli mnogi nekdanji trgovci za zavidanja vrednega gospoda, zdaj, ko ne more več preskrbeti dovolj zaželenega blaga, ga pa kar hitro uvrščajo med spekulante in če se eden med mnogimi kaj pregresi, se ljudem zdi, da je na sramotnem stebru ves trgovski stan. Nazorno je opisano trgovčev delo v trgovini, javnost pa je opozorjena tudi na skrito njegovo delo, ko se zapro trgovine in začne trgovski »kuluk« — zamudna in natančna administracija z odrezki živilskih nakaznic.

Pravilno sta ocenjeni tudi vpljudnost in diskretnost trgovca, ko je opozorjeno, da imajo posamezni kupovalci precej čudne navade, toda trgovec tega ne pove, ker je vpluden in prijatelj svojih odjemalcev. Na trgovčev vpljudnost in ljubeznivost zidajo mnogi skoraj bolj kakor na svoj kredit in tako je trgovec tudi nekakšna dobrodela ustanova, posojilnica, ker prodaja blago na upanje, sam pa ga mora plačati takoj.

Trgovčeva dobrotelost pa je opisana takole: Nešteti trgovci se vedno ravnaajo po načelu, »da ne ve levica, kar dela desnica«. Če se mudiš malo dalje v trgovini, kmalu vidiš, da trgovca ne obiskujejo le kupovalci. Prihajajo ljudje tudi s svojimi starimi »pripodbiženimi« pravicami, se ustavljajo tiho pri prodajalčevi mizi, a ne izvlečejo živilskih nakaznic ter ne nastavljajo cekarjev. Trgovcu tudi ni treba vprašati po njihovih željah, saj jih pozna. Poseže prav tiho in mimogrede, da kupovalci tega niti ne opazijo. To lastnost trgovcev dobro poznajo že od njega dni razni dobrotelni delavci, ki nabirajo prispevke za revno mladino, za božičnice, miklavževanja itd. Ko bi odpovedal trgovec, bi bilo treba odpovedati tudi takšne prireditve.

Reforma zemljiškega davka v Srbiji

V Srbiji in Banatu se od začetka letošnjega leta pobira vojna doklada na zemljiški davek. Prvotno je znašala ta doklada v Banatu 60%, v Srbiji pa 120% od zemljiškega davka. Naredba o tej dokladi je stopila v veljavo 22. junija in predvidene so bile že takrat razne olajšave za kmete, ki so točno oddajali določene količine svojih pridelkov, doklada pa je bila odpisana onim posestnikom, ki so za oddane pridelke namesto denarja sprejemali državne papirje ali pa so podpisali državno posojilo. Kakor poroča »Donauzeitung«, so zdaj vojno doklado na zemljiški davek znižali v Banatu na 30%, v Srbiji pa na 60% in velja tudi to znižanje za nazaj od začetka leta. Zanimivo pri tej reformi zemljiškega davka je to, da jamčijo tudi najemniki državi za plačilo vojne doklade na zemljiški davek. Če imajo v najemu celo po-

Klirinška zadolžitev

O tem vprašanju piše v dunajski izdaji lista »Völkischer Beobachter« dr. Fritz Nonnenburch med drugim naslednje:

Ni dežele, ki bi ohranila v vojni normalno zunanjo trgovino. Združene države Sev. Amerike sicer izvažajo, toda po zakonu o posoji in zakupu. Vsa njih zunanja trgovina se brez izjeme razvija po od vojne postavljenih potrebah. Anglija je porabila večino svojih inozemskih dobroimetij, da je mogla zadostiti svojim plačilnim obveznostim. Poleg tega pa je dobila na podlagi zakona o posoji in zakupu dobave, katerih odplačilo bo požrlo ves donos angleškega izvoza skozi več let. Ker nima Anglija več denarja za plačilo uvoza, bi se moral ta nehati. Ker je to nemogoče, pa tudi ni mogoče v redu odplačati vse dobave po zakonu o posoji in zakupu. V primeri zaradi vojne potrebne uvoza v Anglijo, so silno majhne zunanje storitve, ki jih je prejela Nemčija nad svojim izvozom.

Nemški blagovni izvoz zlasti v jugovzhodne države se je med vojno dobro držal. Če so kljub temu nastali nemški klirinški dolgovi, so to povzročile v prvi vrsti velike inozemske storitve, zlasti zaposlitev inozemskih delavcev v Nemčiji. Bistveno so pripomogle k nemški zadolžitvi tudi dvigi cen za nemški uvoz, ker se v enaki meri ni podražilo nemško izvozno blago. Del nemških klirinških dolgov izvira torej iz razlike v cenah v zunanji trgovini, klirinški sistem nikakor ni izdejan enostransko v korist Nemčije. Ze v mirnem času, se bolj pa v vojnem, se je mogla iztrgati zunanja trgovina Nemčije z jugovzhodnimi državami iz otrplosti. Samo zaradi trgovine z Nemčijo so se popravila narodna gospodarstva teh držav, kajti Anglija in Amerikanci niso nič storili v ta namen. Klirinški posopek je prinesel torej tem deželam velike prednosti, ker je Nemčija vztrajala na njegovem osnovnem načelu, da se nihče ne sme izkoriščati. To se vidi že iz tega, ker je bila Nemčija dosledno v meddržavnem prometu za politiko stabilnih menjalnih tečajev.

Sovražna propaganda uporablja nemške klirinške dolgeve za agitacijo, češ da bodo ti dolgovni vrgli jugovzhodne države v inflacijo. Res pa je le to, da trgovinski promet z Nemčijo ni teh držav zagnal v deflacijo, kakor tudi to, da je bila polna zaposlitev teh dežel mogoča le z izmenjavo storitev z Nemčijo. Toda sovražna agitacija preobrača vedno kozolec in zakaj ne bi enkrat postregla tudi s trditvijo, da so klirinške zahteve proti Nemčiji zarodki inflacije? Znižanje denarne vrednosti v nekaterih evropskih državah je nastalo samo zaradi tega, ker niso te države narodno gospodarsko še dovolj dobro organizirane, da bi mogle obvladati od vojne povzročene razmere, zlasti one glede cen. Manjka jim skrbno gojena tradicija varčevanja in manjka njih gospodarstvu ta sposobnost, da bi zbralo vso odvišno kupno silo, ki bi se potem uporabila kot kredit. S te-

sest, plačujejo sami vso vojno doklado, če pa imajo v najemu del posesti, pa jamčijo za plačilo polovične vojne doklade. To ne velja za one najeme posestev, ki so bili sklenjeni letos po 22. juniju.

mi krediti bi se mogel izvoz v Nemčijo finančno pripraviti, ne da bi se bilo treba zatekati k emisijski banki.

Dejali smo že, da je šla Nemčija pri izoblikovanju klirinškega prometa z jugovzhodnimi državami v svoji objektivnosti predaleč, ko je načeloma določala izvozne cene nizko, istočasno pa pazila na stabilnost menjalnih tečajev. To je imelo za posledico, da so domače cene prejemajočih držav znatno narasle in s tem tudi izkupički izvoza, da čim so istočasno cene za uvoz iz Nemčije znatno zaostajale, kar pa je bilo nesmiselno. V kakšni izmeri se je to dogajalo, se najbolj vidi, če bi se to stanje uporabilo za promet z državo z zlato valuto, ker bi v tem primeru dvig domačih cen zelo zavrnil izvozno možnost dežel z zvišanimi cenami. Uvoz v te dežele bi se dvignil, izvoz pa bi padel in s tem bi se zamajali tudi zamenjalni tečaji. V tem primeru ne bi narasli

nemški dolgovni, kar se je zgodilo sedaj, ker so bile nemške izvozne cene silno nizke, temveč bi nasprotno zašle v največjo stisko države, ki so dopustile dvig domačih cen oziroma ga niso preprečile.

Pripomnili bi tudi še, da so morda za nekatere upniške države njih terjatve proti Nemčiji zelo važne, da pa ni celotna nemška klirinška zadolžitev za Nemčijo in njeno gospodarsko moč v nobenem kritičnem razmerju. Koliko inozemstvo pozna številke nemške klirinške zadolžitve, jih vendar more primerjati s številkami nemške vojne proizvodnje. Z začudenjem bodo potem spoznali, da se more vsa ta klirinška zadolžitev pokriti že z nemško proizvodnjo silo nekaj vojnih tednov. To pomeni, da se morajo ti vojni dolgovni brez vsakega dvoma od nemške proizvodnje zelo hitro in v celoti plačati, kakor hitro se začne v Nemčiji zopet mirovna proizvodnja.

Francoske vsakdanje skrbi

Pod tem naslovom objavlja »Donauzeitung« dopis iz Pariza, iz katerega posnemamo naslednjo sliko socialnega in gospodarskega življenja Francije:

Velika skrb francoske javnosti je bila do nedavnega zaposlitev francoskih delavcev v Nemčiji, sporazum, ki sta ga sklenila Gauleiter Sauckel in ministrski predseknič Laval, pa je to skrb zmanjšal. Po tem sporazumu ne bosta zadnja dva vpoklicana letnika francoskih delavcev zaposlena v Nemčiji, temveč v raznih panogah industrije v svoji domovini. Očetje, ki imajo štiri in več otrok, ter nad 40 let stari možje, ki delajo v Nemčiji, pa bodo zamenjani z mlajšimi francoskimi delavci.

Tudi socialno ravnotežje se polagoma uvaja, čeprav so se določila zakona o delu, ki je v veljavi že od jeseni l. 1941., dolgo zavlačevala in tudi sabotirala. V kmetijstvu in obrtu se že uspešno uveljavljajo enotni sindikati delodajalcev in delojemalcev, kar daje dobro poročstvo za socialno obnovo Francije.

Poleg teh gospodarskih in socialno-političnih problemov pa je preskrba s hrano že dolgo središče in žarišče razmišljanj in razprav francoske javnosti. Prav za prav gre pri tem za preskrbo Pariza in ostalih večjih mest, kajti dežela razen nekaterih krajev na jugu še sploh ni bila v stiski in pomanjkanju. Tudi prebivalstvo velikih mest je po večini zavarovano pred pomanjkanjem živeža v uvedbo takozvanih »družinskih paketov«, s katerimi lahko dobi vsak meščan od sorodnikov z dežele na mesec po 20 kg živil. Do nedavnega so dobivali po 50 kg živil, a ker je prišlo preveč od tega v roke črne borze, so družinske pakete znižali na 20 kg. Črna borza privlači kmetijsko proizvodnjo kakor magnet ter ovira s tem pravilno razdelitev živeža v veliko škodo onih 7 do 8 milijonov Francozov, ki so navezani na legalna tržišča, ker nimajo dovolj denarja za črno borzo. V velikih mestih je bilo med poletjem občutno pomanjkanje sočivja in maščob, zdaj pa primanjkuje mesa in uvedena je bila energična ak-

cija, da se prepreči ilegalna trgovina z mesom ter uredi redna preskrba mest in industrijskih središč.

Veliko zlo za Pariz in nekatera druga večja mesta je množina slabih, nezdravih stanovanj, pravcati brlogov. To ima svoje vzroke še v času prve svetovne vojne. Takrat so bile za dolgo dobo maksimirane najemnine in zaradi nerentabilnosti stanovanjskih hiš je stavbena delavnost skoraj zamrla. Najbednejših stanovanj, ki najdejo vrstnike samo še v nekaterih zloglasnih okrajih Londona, je v Parizu okrog 4300 in v njih prebiva približno 185.000 ljudi, ki propadajo telesno in duševno. V okoliših z mizernimi stanovanji ima jetika trikrat toliko smrtnih žrtev kakor v drugih okrajih Pariza.

Porušenje okrajev z bednimi in nezdravimi stanovanji je ena od najnujnejših nalog povojne dobe in pripraviti se mora že zdaj razvoj stavbene delavnosti v velikem obsegu. Pobuda za to mora priti od države, ker se po računih in iniciativi privatnega kapitala ne bi prišlo daleč. Država mora poskrbeti tudi za cenejšo zidavo hiš v serijah, pri čemer pa bo moral seveda tudi finančni kapital nekaj žrtvovati.

Francija se je nepripravljena kar čez noč znašla pred novim položajem in za njeno bodočnost je že to dosti vredno, da v javnosti prevladuje prepričanje o zgrešenosti nekdanjih gospodarskih, socialnih in političnih poti.

Podržavljanje angleških železnic?

Britanski minister za vojne transporte lord Leathers je izjavil v gornji zbornici, da vlada po vojni ne bo več prepustila angleške železnice njih usodi, ker pomenijo prevažne nacionalni aktivum. Nikakor ne gre, da se zaradi pomanjkanja kapitala ne izvrše nobena zboljšanja. Železnice se morajo ali poddržaviti ali pa se morajo podvzeti ukrepi, da se zagotove železnicam primerni dobički. Katera pot se bo ubrala je samo vprašanje večje umestnosti.

Trgovci-uvozniki

Združenje trgovcev Ljubljanske pokrajine poziva vse trgovce uvoznike, da se čimprej zglase v pisarni Združenja zaradi važnih in nujskih pojasnil. Predvsem naj se zglase trgovci z železnino, elektrotehničnim materialom, kemičnimi potrebščinami, žarnicami, tekstilnimi polizdelki in tekstilnim blagom, okenskim steklom, nadalje uvozniki svežega in konzerviranega sadja in drugih prehranjevalnih predmetov.

Številna trgovinska pogajanja na Madžarskem

V novembru bo v Budapešti mnogo trgovinskih pogajanj. Tako se bo Madžarska pogajala o podaljšanju blagovnega in plačilnega sporazuma z Norveško, Dansko, Nizozemsko, Belgijo in Slovaško, na kar bodo v drugi polovici novembra sledila pogajanja s Švedsko. S Švedsko sklenjena pogodba je namreč v juliju potekla. Pri pogajanjih bosta obe pogodbeni stranki skušali doseči povečanje medsebojne blagovne izmenjave.

Mednarodna konferenca o lesnem gospodarstvu

Evropska komisija za les bo zasedala od 29. novembra do 2. decembra v Bukarešti. Udeleženci konference bodo obravnavali naslednja vprašanja: možnosti povečanja proizvodnje lesa ter varčevanja z lesom kot industrijsko surovino in razne načrte smotrnega gospodarstva z lesnim presežkom v raznih deželah.

Preskrba Švice z elektriko

V hudi zimi l. 1941./42. se je pokazalo, da kapaciteta švicarskih elektrarn v zimskem času ni zadostna. Pozneje so zgradili več novih hidrocentral, nekatere pa so bile povečane, problem preskrbe dežele z elektriko pa s tem še vedno ni rešen. Predsednik upravnega odbora združenih švicarskih elektrarn Motor-Columbus je nedavno, kakor poroča »Deutsche Allgemeine Zeitung«, naglasil, da so še vedno potrebne nove elektrarne, ker je treba skrbeti tudi za eksport električne energije v zamenjavo za premog, železo in druge surovine. Proti ureditvi novih elektrarn so bili pomisleki, češ da je Švica, če energije ne oddaja v tujino, z elektriko preskrbljena za pet let, predsednik pa je poudarjal, da je na vsak način treba skrbeti tudi za eksport energije, ki je že v mirnih časih presežal 2% domačega potrošnje. Potrošnja električnega toka je v zadnjih tridesetih letih naraščala letno za približno 250 milijonov kW in je tudi iz tega naraščanje potrošnje razvidno, da se bo Švica kmalu znašla v velikih zadregah, če ne bodo pravočasno urejene nove velike elektrarne.

Institut za industrijsko gospodarstvo

Frankfurt am Main je dobil novo važno gospodarsko ustanovo. Ustanovljen je bil Institut za industrijsko gospodarstvo, ki ima strokovno učilišče, v katerem se bodo izobraževali pripravniki za vodstvo raznih industrijskih obratov in gospodarskih ustanov. Glavna naloga instituta je izoblikovanje novega tipa podjetnika in trgovca v industriji.

Iz hrvatske gospodarske statistike

»Donauzeitung« navaja naslednje podatke znanega hrvatskega strokovnjaka za kmetijstvo dr. Turina: Po statistiki zadnjega desetletja so na Hrvatskem od kmetijstva izkoriščana zemljišča takole razdeljena:

njive	138.914 ha = 18.4 %
vrtovi	6.372 ha = 0.9 %
travniki	26.674 ha = 3.5 %
pašniki	527.479 ha = 70.0 %
vinogradi	22.057 ha = 2.9 %
sadonosniki	17.959 ha = 2.4 %
pustinje	13.897 ha = 1.9 %

Skupna površ. 753.252 ha = 100 %

K pašnikom so pristete tudi obširne in nerodovitne kraške goličave, ki imajo le malo gospodarske vrednosti. Po cenitvi dr. Turina so 225.033 ha obsegajoča zemljišča ogrožena od poplav ter čakajo na melioracije. Pri prebivalstvu 6,473.830 oseb pride od 1,299.484 gospodinjstev 997.168 ha podoželja. Za kmetijsko strukturo Hrvatske je značilno, da pride 33.9 % vseh kmetij na posestva, ki obsegajo 2 do 5 ha.

Petdnevni teden v Zagrebu

Zagrebski župan je odredil novo omejitev delovnega časa v gospodarskih podjetjih. Tako so gostilne po posebnem turnusu zaprte dva dni v tednu, kavarné, mlekarne in podobni obrati pa počivajo po en dan. Vse prodajalne in vsa trgovinska podjetja razen bank in špedicij so zaprta ob petkih.

USA imperializem v Boliviji

V La Paz v Boliviji je bila sklenjena nova trgovinska pogodba med Bolivijo in Združenimi državami Sev. Amerike. Pogodba je formalno dvostranska in dovoljujejo Združene države olajšave pri uvozu bolivijanskih rud, Bolivija pa daje olajšave pri uvozu ameriškega blaga, zlasti avtomobilov, industrijskih in kmetijskih strojev. Ker pa je glavni izvozni predmet Bolivije kositer, ki je sedaj zaradi izostanka kositra iz Jugovzhodne Azije brez konkurence, je glavni rezultat nove pogodbe, da bo Bolivija resignirala na svoje carinske dohodke. Nadaljnja posledica tega pa bo večja finančna odvisnost Bolivije od Združenih držav Sev. Amerike. Pripravlja pa se še nova pogodba, s katero bo dobila ameriška letalska družba Rubber Development Corp. posebne pravice za izpolnitev zračnega prometa v Boliviji. Družba upa, da bo mogla na ta način izkoristiti bolivijanske pragozdove, kjer rastejo gumijeva drevesa. Ameriška družba bo tudi nakupila ves bolivijanski kavčuk, v kolikor ni dolžna Bolivija po posebni pogodbi dobaviti Argentini svoj kavčuk. Od celotne proizvodnje 3000 ton bo dobila Argentina 250 ton.

Hrvatsko perutninarstvo

Od raznih ukrepov, ki jih je izdala hrvatska vlada za izboljšanje hrvatskega kmetijstva, treba zlasti omeniti njene ukrepe za pospeševanje perutninarstva. Stanje perutninarstva na Hrvatskem je bilo naslednje:

	vseh	na km ²	na 100 prebivalcev
kokoši	7,105.000	70.6	114.3
rac	426.000	4.2	6.9
gosi	578.000	5.7	9.3
puranov	422.000	4.2	6.8

Najbolj je razširjeno perutninarstvo na Hrvatskem v kmetijsko aktivnih okrajih, kjer je prišlo na km² 120.8 grl perutnine. V neproduktivnih kraških okrajih Hercegovine je prišlo na km² samo 25.6 grla. Race in gosi se goje predvsem na severu, kjer je dosti rek in potokov, purani pa v Dalmaciji ter okolici Zagreba. Purane so izvažali iz Hrvatske od konca prejšnjega stoletja večinoma v Anglijo, kasneje pa tudi v Nemčijo, Italijo, Belgijo, Francijo in Švico. V posebno ugodnih letih se je izvozilo 3 milijone kg puranov v vrednosti 41 milijonov din. Samo iz zlatarskega okraja se je na leto izvozilo po 30 do 40 tisoč puranov. Ker so hrvatski kmetje večinoma majhni posestniki in kajzarji,

so s tem dani zelo ugodni pogoji za razvoj perutninarstva. Oblasti so v zadnjih letih zelo mnogo storile, da se poveča med kmetiskim prebivalstvom zanimanje in veselje do perutninarstva. Kako velikega pomena je perutninarstvo za Hrvatsko, najbolj kaže to, da odpade od vsega hrvatskega izvoza ena tretjina živali in živalskih proizvodov na perutnino. Zelo pomemben je tudi hrvatski izvoz jajc. Tako je Hrvatska izvozila leta 1937. jaje za 125.2 milijona din, kar je bila polovica vsega jugoslovanskega izvoza jajc.

L. 1942. se je ustanovila strokovna skupnost za perutnino in divjačino, ki sedaj nakupuje, razdeljuje in vodi prodajo perutnine. Poleg tega skrbi za dvig proizvodnje, pazi na cene ter vlaga predloge za določitev dobička itd. Vse hrvatsko ozemlje prepleta omrežje zbiralnih skladišč, za nakup jajc pa je razdeljeno vse hrvatsko ozemlje v 16 nakupnih okrožij.

Zveza perutninarjev razvija zelo živahno delavnost. Iz Nemčije je dobila zveza plemensko perutnino ter jo razdelila med kmetovalce. V Jankomirju pri Zagrebu se je ustanovila postaja za perutninarstvo, ki bo dobavila na leto po 100.000 grl plemenske perutnine.

Razmah dunajske oblačilne industrije

V modi ima Dunaj že staro tradicijo, izdelovanje oblek pa je bilo dolgo prepuščeno krojaškemu obrtu in so se pojavili začetki oblačilne industrije na Dunaju šele v drugi polovici prejšnjega stoletja. V modi in tudi pri začetkih oblačilne industrije sta skušali z Dunajem tekmovati Praga in Budimpešta, oblačilna industrija nekdanje Avstrije pa je daleč zaostajala za to industrijsko panogo v Nemčiji in Franciji. V ospredju oblačilne stroke v Avstriji je bilo krojaštvo, kar ni nič čudnega pri njegovi stari tradiciji, industriji pa je manjkalo tudi močnih domače tržišče, ker so v raznih avstrijskih pokrajinah prevladovala narodne noše. Izvoz na jug in vzhod je bil negotov in tako je ostala avstrijska oblačilna industrija finančno šibka.

Tako je bilo tudi po prvi svetovni vojni in šele po združitvi z Nemčijo so za dunajsko oblačilno industrijo nastopili novi časi. »Donauzeitung« navaja, da je danes že ena šestina vseh dunajskih podjetij za izdelovanje oblek industrializirana in da so pri oblačilni industriji na prvem mestu obrati za izdelovanje uniform. V zadnjih letih je precej dunajskih oblačilnih obratov doseglo svoje vrstnike v rajhu tudi po kapaciteti.

Uvrstili so se med najmodernejše obrate oblačilne industrije Velike Nemčije in nekaterim je že bil priznan predikat »vodilni obrat«.

Izdelovanju uniform sledi v dunajski oblačilni industriji zelo uspešno tudi izdelovanje civilnih moških oblek ter se v obratih sploh ne občuti zaradi vojne omejena civilna potrošnja. Ta se v zadnjih dveh letih opaža samo pri ženski konfekciji, ki je bila prej zaradi stare tradicije Dunaja v modi zelo močna. Na Dunaju so obrati oblačilne industrije, ki še vedno zalagajo s svojimi izdelki po 1000 do 1200 konfekcijskih trgovin.

Za uniformami so v dunajski oblačilni industriji najvažnejši in najmočnejši izdelek enotne moške obleke ter delavska in poklicna oblačila. Preproste moške obleke daje industrija detajlni trgovini že za 34 RM, poklicne obleke pa se dobe že za 9 RM. Dunajski obrati delajo tudi za izvoz, večina samostojno, nekateri pa vzajemno z največjimi oblačilnimi podjetji Protektorata.

V splošnem se lahko reče, da je dunajska oblačilna industrija tudi pri vseh težavah in ovirah vojne dobe dovolj močna in da bo imela tudi v bodoče važno mesto v gospodarskem življenju Dunaja.

Gostilničarski vestnik

Važno opozorilo gostilničarjem!

Pozivamo vse gostilničarje, ki imajo stalne abonente, to je abonente na kosilo in večerjo, da zahtevajo od teh glave živilskih nakaznic za mesec november. Glave nakaznic naj oddajo tuk. Gostilničarski nabavljalni zadrugi do 30. novembra t. l.

Opozorite svoje stalne abonente, da jim prihodnji mesec ne boste mogli dati hrane, če ne oddajo glave svoje živilske nakaznice, ker naša zadruga ne bo zanje dobila potrebnih racioniranih živil. Za potujoče in priložnostne goste se odda na mestnem preskrbovalnem uradu, kot dosedaj, samo odrezke živilskih nakaznic.

Glave živilskih nakaznic se morajo, kakor že omenjeno, oddati najkasneje do 30. novembra Gostilničarski nabavljalni zadrugi v Ljubljani, Puharjeva ulica 2.

Uradne ure v skladišču zadruga

Skladišče in klet Gostilničarske nabavljalne zadruga bosta v bodoče ob sredah popoldne zaprta, odprta pa bosta v naprej, razen ostalih dni v tednu, tudi v ponedeljek popoldne.

Poslovne ure v skladišču in kleti so torej vsak delavnik: dopoldne od 8. do 12. ure, a popoldne (razen v sredo) od 14. do 17. ure.

Uradne ure v pisarni zadruga ostanejo nespremenjene. (Za stranke od 8. do pol 12. ure.)

Položaj koncerna Shell

Petrolejski koncern Royal Dutch-Shell je zaradi vojne izgubil znaten del svoje, po vsem svetu razširjene posesti. Ko je bil l. 1938. izrinjen iz Mehike, je izgubil od svoje posesti nad 13%. Delež Shella pri pridobivanju zemeljskega olja v Mehiki je znašal skoraj 80 odstotkov. Med sedanjo vojno so se naglo vrstile še večje izgube in so samo pridobitve Japoncev zmanjšale Shellovo posest za eno petino. Totalne izgube koncerna Shell so razvidne iz naslednjega pregleda, ki navaja proizvodnjo in delež Shella v milijonih sodov:

leto proizvodnja delež Shelle

Mehika	1938	47.9	29.2
Romunija	1940	42.5	7.7
Nizozemska			
Vzh. Indija	1941	81.4	44.8
Borneo	1941	6.9	6.9

K tem totalnim izgubam je treba še prišteti znatne izgube, ki so nastale zaradi zmanjšane proizvodnje v Venezueli in v Iraku.

Argentina je odpovedala svoje zlate zaloge v USA

Argentinsko finančno ministrstvo je sporočilo, da so vse argentinske zlate rezerve v višini 850 milijonov pezovov, ki so bile deponirane pri Federalni Reserve banki v Newyorku odpovedane. Transakcija se je izvršila na podlagi izrečnega pooblastila argentinske vlade. Namen odpovedanja zalog je, da se povečajo zlate zaloge v Argentini. Prve pošiljke odpovedanih zalog so že na potu.

Gospodarske vesti

Hrvatski prometni minister Vokić je govoril v Sarajevu uradnikom in izjavil, da bo vlada storila vse, da zboljša gospodarski položaj uradnikov. Železniški uradniki bodo prejeli del plače v živilih.

Hrvatski komisar za cene in mezde je določil nove maksimalne cene za platno in podobne izdelke iz lanu in konoplje. Nove maksimalne cene so povprečno za 25 odstotkov višje od dosedanjih.

Srbski komisar za cene je določil nove maksimalne cene za opanke. Čisto usnjene opanke za moške veljajo od 435 do 453, za ženske od 364 do 383, za otroke od 217 do 226 din. Usnjene opanke s kavčukastimi podplati pa smejo veljati: za doške do 400, za ženske pa do 330 din.

Od začetka sedanje vojne pa do konca junija 1943 so se življenjski stroški po računih madžarskega osrednjega statističnega urada za skromno nameščenost rodino zvišali za 54 odstotkov, po računih zavoda za proučevanje gospodarstva pa za 113.7 odstotka.

Romunsko finančno ministrstvo je dobilo pooblastilo, da najame pri zasebnih denarnih zavodih krediti v višini 1 milijarde lejev.

Romunski pomorski urad je dobil pooblastilo, da kupi od d. d. Mannesmann-Export dve trgovinski ladji po 5000 ton za skupno 11.08 milijona lejev. Obe ladji se bosta napravili na Danskem.

Med Bolgarsko in Dansko se je sklenila trgovinska pogodba, ki predvideva blagovno izmenjavo v vrednosti 3.3 milijona kron. Bolgarska bo dobavila Danski za stroje tobak. Nova pogodba velja do 30. aprila 1944.

Zaradi velikega pomanjkanja stanovanj v Sofiji in večjih bolgarskih mestih je notranji minister napovedal naredbo, ki bo še pred zimo uredila stanovanjsko vprašanje.

Na Bolgarskem je povpraševanje po sadikah sadnega drevja tako veliko, da od državnih drevesnic dobavljenih 1 milijon sadik ni zadostovalo. Kmetijsko ministrstvo skuša sedaj dobiti potrebne sadike iz zasebnih drevesnic.

V Turčiji se je znižala cena sladkorja v veletrgovini za sladkor v kockah na 2, za sipo pa na 1.8 turškega funta.

Na podlagi posebne pogodbe med Turčijo in Madžarsko bo dobavila Turčija Madžarski 1000 ton pešk sončnic. Madžarska pa bo dobavila Turčiji kot kompenzacija 30 ton parafina.

Vsak Francoz, ki dobi nakaznico za tobak, mora plačati 10 frankov za francosko zimsko pomoč. Ker je vseh kadičev 12,900,000, bo dobila Francija na ta način za zimsko pomoč 129 milijonov frankov.

Aktivni saldo ibero-ameriških držav v Združenih državah Sev. Amerike cenil zunanje trgovinski odsek USA na podrgno milijardo dolarjev. Ker izvoz iz Združenih držav Sev. Amerike v Južno Ameriko narašča, izvoz južno-ameriških držav v USA pa narašča, je pričakovati, da bodo dobroimetja južno ameriških držav še bolj narasla.

Enotno knjigovodstvo madžarske industrije

Madžarski državni odbor za racioniranje je dal že pred meseci pobudo in nekatere smernice za uvedbo enotnega knjigovodstva v industrijskih podjetjih. Komisija, v kateri so bili tudi predstavniki industrije, pa je zdaj izdelala v glavnih obrisih načrt takega enotnega knjigovodstva. Sistem enotne administracije industrijskih podjetij je tako podan, treba pa je še izdelati podrobnosti za razne industrijske panoge, kar pa bo stalo precej dela in časa.

OKVIRJE izdeluje specialist **KLEIN**
Wolfova 4

VELIKA BLASNIKOVA PRATIKA
je izšla 1944

barva, plesira in kemično snai obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, evratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6, Šelenburgova 8
Telefon št. 22-72.

Priporoča se:

V. A. JANEŠ
delikatesna trgovina
Ljubljana, Ulica 3. maja